

tion, diagnostic probing, informational accumulation, confrontational destabilization and adaptive transformation. There are found out the predominant mechanisms being in run on an every stage of the psychotherapeutic influence. It is shown that the mechanisms of spontaneous emotional discharge, homeostasis, sublimation and desactualization of problems are mostly started up on the stage of situational stabilization; on the stage of diagnostic probing – the mechanisms of responding, desensitization and sensing; on the stage of informational accumulation – the mechanisms of informational filling and imitation; on the stage of confrontational destabilization – the mechanisms of confrontation and decreasing of cognitive dissonance. Also there are marked out the mechanisms of the multimodal suggestive influence that run on the last stage of psychotherapy – the one of adaptive transformation. They are the mechanisms of adaptogenic understanding and spontaneous fixation of behavioral patterns. It is shown that running of the adaptogenic understanding mechanism is caused by hierarchical correlation of different cognitive structures-processes (thoughts, beliefs, imaginations, ideas.).

Key words: *suggestion, psychotherapy, psychological correction, deviant behavior, psychotherapeutic mechanisms, adaptogenic understanding, multimodal suggestive psychotherapy.*

Відомості про автора

Манілов Ігор Феліксович, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник, Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Manilov, Ihor Feliksovich., Ph.D. of Psychology Sciences, Senior Scientist, leading researcher of Laboratory of Psychology of Socially Maladjusted Adolescents, Kostyuk Institute of Psychology of the NAPS of Ukraine, Kyiv.

E-mail: latit @gmail.com

УДК 159.9

Мельничук О.Б.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КОУЧИНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Мельничук О.Б. Інтелектуальний коучинг як засіб розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. В статті проаналізовано актуальні питання застосування професійного інтелектуального коучингу як засобу розвитку професійного інтелекту в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Окреслена програма професійного інтелектуального коучингу для студентів майбутніх фахівців соціальної сфери, яка включає п'ять змістових модулів: професійне мислення та інтуїція в професійній роботі соціального працівника; соціальний інтелект в професійній діяльності соціального працівника; емоційний інтелект в соціальній роботі: ефективні стосунки з клієнтами; ефективна самоорганізація особистості; самокоучинг ефективності в професії соціального працівника. Наведено приклади коучингових завдань в рамках реалізації кожного модуля. Здійснено аналіз оцінки ефективності коучингових занять студентами.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери, професійний інтелект майбутніх фахівців соціальної сфери, інтелектуальний коучинг, професійний інтелектуальний коучинг.

Мельничук О.Б. Интеллектуальный коучинг как средство развития профессионального интеллекта будущих специалистов социальной сферы. В статье проанализированы актуальные вопросы применения профессионального интеллектуального коучинга как средства развития профессионального интеллекта в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов социальной сферы. Очерчена программа профессионального интеллектуального коучинга для студентов будущих

специалистов социальной сферы, включающая пять смысловых модулей: профессиональное мышление и интуиция в профессиональной работе социального работника; социальный интеллект в профессиональной деятельности социального работника; эмоциональный интеллект в социальной работе: эффективные взаимоотношения с клиентами; эффективная самоорганизация личности; самокоучинг эффективности в профессии социального работника. Приведены примеры коучинговых заданий в рамках каждого модуля. Сделан анализ оценки эффективности коучинговых занятий студентами.

Ключевые слова: *профессиональная подготовка будущих специалистов социальной сферы, профессиональный интеллект будущих специалистов социальной сферы, интеллектуальный коучинг, профессиональный интеллектуальный коучинг.*

Постановка проблеми. Сучасні реалії розвитку українського суспільства висувають нові вимоги до процесу підготовки фахівців в різних сферах, що, в свою чергу, потребує модернізації вищої школи та впровадження інноваційних технологій професійної підготовки. Одним із пріоритетних напрямків розвитку професійної освіти є формування професійного інтелекту майбутніх фахівців. Специфіка професійної діяльності фахівців в соціальній сфері висуває підвищені вимоги до системи їх професійних компетентностей. Основою професійної діяльності таких фахівців є допомога людям, що опинилися в складних життєвих обставинах. Економічні, політичні та соціокультурні трансформації, які переживає наше суспільство, постійно доповнюють коло потенційних клієнтів соціального працівника. Вочевидь, жодні навчальні програми не можуть претендувати на те, щоб врахувати в процесі вузівського навчання майбутніх фахівців соціальної сфери всі нові, і часто навіть не передбачувані, суспільні виклики та зміни. Саме тому сучасна професійна підготовка майбутніх фахівців

соціальної сфери має орієнтуватися не лише на озброєння їх необхідними професійними знаннями і навичками та сформованість професійно значущих особистісних якостей, а має сприяти становленню інтелектуального думаючого фахівця, який зможе гнучко та кваліфіковано реагувати на нові професійні запити. Одним із ефективних засобів, що сприяють становленню професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери, ми визначаємо професійний інтелектуальний коучинг.

Стан наукової розробки проблеми. Дослідження психологічних аспектів професійної діяльності фахівців соціальної сфери знаходимо в наукових працях О.Бондарчук, Л.Карамушки, Н.Кривоконь та ін. [4; 5] Проблеми професійної підготовки фахівців такого профілю піднімалися та аналізувались в наукових працях психологів – Л.Богдан, А.Грись, А.Дьоміної, З.Кияниці, Л.Мельниченко, та ін.. [2; 6; 10] В сучасних наукових та науково-методичних публікаціях, що стосуються прикладних аспектів підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з різними категоріями клієнтів знаходять своє висвітлення різноманітні інноваційні технології та засоби формування професійних компетентностей таких працівників.

Однією із ключових проблем професійної підготовки сучасних фахівців соціальної сфери є проблема формування їх професійного інтелекту. У цьому контексті актуальним є розгляд професійного інтелектуального коучингу як технології становлення професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. В роботах вітчизняних та зарубіжних фахівців з проблем формування інтелекту – Ж.П'яже, Д. Перкінс, М.Смультсон, Р.Стернберг та ін. – розглядаються технології розвитку інтелекту на різних вікових етапах становлення особистості.

Втім, аналіз наукової літератури показав, що питання застосування професійного інтелектуального коучингу як технології розвитку професійного

інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери не були предметом спеціального вивчення.

Таким чином, соціальна значущість проблеми, необхідність подальшого розширення теоретичних та прикладних досліджень технологій професійної підготовки фахівців соціальної сфери і обумовили вибір теми нашого дослідження: «Інтелектуальний коучинг як засіб розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери». Об'єкт дослідження – процес розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. Предмет дослідження – професійний інтелектуальний коучинг як засіб розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. Мета дослідження – здійснити аналіз професійного інтелектуального коучингу як засобу розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. Завдання дослідження: 1. Визначити можливості та значення професійного інтелектуального коучингу в системі засобів розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. 2. Розкрити сутність та технології професійного інтелектуального коучингу як засобу розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери в процесі вузівської підготовки.

Результати дослідження. Коучинг як інноваційна технологія нині широко використовується в різних галузях суспільного життя – освіті, економіці, політиці тощо. Свої витоки категорія коучингу (від англ. coaching – тренерство) черпає у спортивному тренерстві. Наукові та прикладні аспекти коучингу розроблялися в межах когнітивної, позитивної та організаційної психології, психології управління, консультативної психології та ін.. В цілому, тлумачення даного поняття пов'язане із ідеями постійного розвитку потенційних можливостей людини в різних сферах її життєдіяльності. [8]

В контексті постановки питання застосування професійного коучингу як технології розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери

в навчально-виховному процесі вузу ми виділяємо такі його особливості: 1) коучинг – це спосіб підтримки в процесі професійного навчання, орієнтований не на пояснення чи надання інформації, а на дію; 2) коучинг сприяє розвитку професійно-особистісних якостей фахівців; 3) коучинг оптимізує процеси адаптації та реалізації фахівця в професії, формує сприятливий соціально-психологічний клімат в професійному середовищі; 4) коучинг сприяє професійному самопізнанню, саморозумінню, професійній рефлексії, професійній самореалізації та професійній самоактуалізації тощо; 5) коучинг підвищує професійну самоефективність особистості. [7]

Професійний інтелектуальний коучинг зорієнтований на майбутню професійну діяльність та має на меті розвиток професійних інтелектуально-особистісних ресурсів майбутніх фахівців соціальної сфери. В цілому програма професійного інтелектуального коучингу реалізує низку функцій, зокрема: 1) мотиваційна (розвиток психологічної готовності до роботи з різними категоріями клієнтів соціальної сфери, сприяння розвитку та становленню системи професійних цінностей); 2) моніторингова (аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку запитів соціальної сфери та професійних можливостей фахівців соціальної сфери); 3) операційно-технологічна (сприяння розвитку професійної ерудиції та обізнаності, професійних знань та навичок роботи з різними категоріями клієнтів, становленню професійної компетентності в цілому); 4) креативна (розвиток професійної інтелектуальної гнучкості та креативності); 5) партнерська (розвиток соціального та емоційного інтелекту як складових професійного інтелекту, що забезпечує оптимізацію професійної взаємодії); 6) регулятивна (розвиток навичок професійної саморегуляції).

Запропонована нами програма професійного інтелектуального коучингу орієнтована на студентів-старшокурсників, що вже мають власний досвід професійної діяльності в соціальній сфері. Програма була апробована зі

студентами випускних курсів освітніх ступенів бакалавра та магістра спеціальності «Соціальна робота. Практична психологія» та «Соціальна допомога. Практична психологія» НПУ імені М.П.Драгоманова впродовж 2014-2016 років. Конфігурація програми коучингу дозволяє в процесі коуч-процедур актуалізувати теоретичні знання студентів та на основі їх власного досвіду професійної діяльності спроектувати її профіль.

В ході занять були застосовані основні коуч-техніки: постановка запитань (інтерв'ю), дискусії, мозковий штурм, метод конкретних ситуацій, метод емоційного стимулювання, методи створення сприятливої психологічної атмосфери, метод створення ситуації пізнавальної дискусії, метод проектів, «письмове есе-розмірковування», рефреймінг, інтерпретації, прояснення, перспективна гра, стратегії результативної творчості, метафори та ін.. [1; 3; 9]

Програма професійного інтелектуального коучингу для розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери містить п'ять модулів. Нижче наведено орієнтовний тематичний план коуч-сесій. [7]

Вступна частина. «Коучингова компетентність». Мета: інформування клієнта про зміст коучингу, специфічні інструменти та засоби коучингу, визначення принципів роботи впродовж занять, особливості взаємин коуча та клієнта, їх права та обов'язки в процесі коуч-взаємодії, самостійна робота клієнта між сесіями. Конкретні результати: визначення мети та завдань роботи, адміністрування (графік роботи тощо), знайомство учасників та встановлення контактів з коучем, формулювання запиту учасників (очікувань).

Приклади тематичних завдань в рамках даного модуля.

1. Розгляньте сутність коучингу. Чим він може бути корисним для особистісно-професійного зростання фахівця соціальної сфери?

2. Що Ви очікуєте від проходження коучингу? Які результати хотіли б отримати?

Модуль 1. «Професійне мислення та інтуїція в професійній роботі соціального працівника». Цей модуль має на меті визначення змісту професійного мислення та професійного інтелекту. Унаслідок опанування змісту цього модулю студенти вмітимуть здійснювати аналіз поточної ситуації (проблеми) в професійній діяльності; визначити внутрішні і зовнішні перешкоди на шляху до бажаного результату; робити аналіз ресурсів та можливостей для досягнення результату, вибір конкретного варіанту дій, складати план дій, реалізувати план роботи з конкретними клієнтами, здійснювати аналіз результативності та визначення можливих перспектив у вирішенні аналогічної проблемної ситуації в майбутній професійній діяльності.

Приклади завдань в рамках даного модуля.

1. Проаналізуйте сутність соціальних трансформацій, що переживає сучасне українське суспільство. Опишіть коротко, як це, на Вашу думку, впливає на функціонування соціальної сфери, роботу організацій соціальної сфери.

2. Опишіть ситуацію, в якій Ви вперше зіштовхнулись із роботою соціального працівника. Які враження залишились у Вас після цього випадку? Позитивні чи негативні емоції?

3. Пригадайте свій власний перший досвід виконання професійної діяльності (під час проходження виробничої практики, стажерства тощо), зазначте чи вдалося Вам тоді справитися із поставленим завданням. Опишіть свої переживання та поведінку.

Модуль 2. «Соціальний інтелект в професійній діяльності соціального працівника». Модуль спрямований на визначення змісту поняття «соціальний інтелект». У результаті студенти мають здійснити діагностику власних проблем та труднощів у соціальній взаємодії, виявити придушені імпульси тощо, проаналізувати труднощі у взаємодії з різними групами клієнтів. Реалізація модулю сприятиме розвитку комунікативно-особистісного потенціалу, соціальної

перцепції, соціального мислення, соціальної уяви, здібності розуміти і моделювати соціальні явища, розуміти людей та мотиви, що ними керують; розвитку самоприйняття та самоповаги в професійній діяльності, відкритості новим ідеям.

Приклади завдань в рамках даного модуля.

1. Яке значення має соціальний інтелект в роботі працівника соціальної сфери? Опишіть коротко.

2. З якими ситуаціями у взаємодії в соціумі у Вас частіше всього пов'язані емоції відрази та огиди? Чи доводилось Вам справлятися з такими ситуаціями? До яких методів саморегуляції Ви вдавалися?

3. Опишіть власну поведінку в конфліктній ситуації, що пов'язана із професійною діяльністю взаємодії з певною категорією клієнтів (можливо, відмова від взаємодії з Вами, некоректне поводження зі сторони клієнта тощо). Пригадайте, якою була Ваша реакція та поведінка. Чи (як?) вдалося Вам справитися з цією ситуацією?

Модуль 3. «Емоційний інтелект в соціальній роботі: ефективні стосунки з клієнтами». Модуль спрямований на визначення змісту поняття «емоційний інтелект». Реалізація модулю передбачає діагностику особливостей розвитку емоційного інтелекту, сприяння усвідомленню власних емоцій та труднощів емоційного реагування в професійній діяльності; розвиток емпатичних навичок та навичок впливу в професійній взаємодії з клієнтами; розвиток адаптивних можливостей та здатності до управління стресовими ситуаціями в професійній взаємодії, розвиток позитивних емоцій.

Приклади завдань в рамках даного модуля.

1. Що таке емоційний інтелект особистості? Як, на Вашу думку, емоційний інтелект соціального працівника впливає на ефективність його роботи? Коротко опишіть та наведіть приклади.

2. Які Ви знаєте види емпатії? Як, на Вашу думку, має проявлятися емпатія в професійній взаємодії фахівців соціальної сфери? Опишіть коротко.

3. Які думки та емоції викликають у Вас недоглянуті діти, які мають неохайний занедбаний вигляд? Проаналізуйте, що у Вашому ставленні могло б перешкоджати чи сприяти у професійній взаємодії з такими клієнтами.

Модуль 4. «Ефективна самоорганізація особистості». Метою даного модуля є визначення змісту внутрішньо особистісного інтелекту. Учасники мають розвинути уміння самоконтролю та саморегуляції, вміння управляти емоціями, стимулювати оптимальні робочі емоційні стани; здійснювати аналіз проблем та труднощів самоорганізації в процесі професійної діяльності, ефективності прийняття рішень, визначення пріоритетів; розвиток здатності до самоконтролю та саморегуляції в професійній взаємодії, дисципліни та самодисципліни, професійної рефлексії.

Приклади завдань в рамках даного модуля.

1. Опишіть, як Ви справляєтесь із «поганим настроєм». Які засоби регуляції свого емоційного стану застосовуєте? Наскільки це ефективно?

2. Чи доводилось Вам порушувати дисципліну? З чим це було пов'язано? Проаналізуйте основні труднощі власної самодисциплінованості.

3. Які три найважливіших завдання Ви б вписали у власну програму самовиховання?

Модуль 5. «Самооучинг ефективності в професії соціального працівника». Даний модуль передбачає аналіз змісту професійної мотивації, труднощів та проблем в професійній діяльності, усвідомлення залежності мотивації та результативності, професійної відповідальності та самоефективності, здійснення рефлексії професійних досягнень, розвиток здатності до подолання професійних бар'єрів, розвиток професійної самоефективності.

Приклади завдань в рамках даного модуля.

1. Чи були ситуації, коли Ви пошкодували про вибір професії? З якими труднощами це було пов'язано? Що змінило Вашу думку і ставлення до професії?

2. Опишіть ситуацію, коли Ви були успішними в своїй професійній роботі? Охарактеризуйте свої емоції та поведінку в цей період? Як це вплинуло на Вашу професійну самоефективність?

3. Визначте психологічні резерви щодо власного професійного розвитку. Складіть програму своїх конкретних кроків до професійного зростання на наступний місяць: що конкретно Ви хотіли б навчитися в професії за цей період?

Заклучна частина передбачає рефлексивний аналіз задоволеності очікувань від коучингу, рефлексію отриманого на заняттях досвіду, осмислення власних потенціалів та ресурсів для здійснення ефективної професійної діяльності в майбутньому, установку на активну професійну діяльність.

В цілому здійснена оцінка ефективності застосування описаної програми інтелектуального коучингу показала позитивну динаміку зростання рівнів вираженості профілів професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери. Втім, в даній роботі ми зауважимо лише результати суб'єктивної оцінки ефективності проведеної роботи учасниками. Представлені на Рис.1 результати узагальненого оцінювання, яке здійснювалося на основі опитування в кінці кожного заняття з рефлексивним аналізом досягнутого та підсумкового опитування показують загальне позитивне сприйняття учасниками результатів інтелектуального коучингу.

Зокрема, 63,3 % осіб зазначили, що їх очікування від роботи виправдалися повною мірою, 32,4% - вказали, що їх очікування виправдалися частково та 4,3% - вказали, що очікування не виправдалися, втім більшість із них відзначали, що їм було цікаво приймати участь в такій програмі. У зв'язку з цим варто зауважити, що ефективність коучингу визначається вмотивованістю самого

клієнта. Вочевидь, що не всі студенти були достатньо мотивованими до такого роду занять.

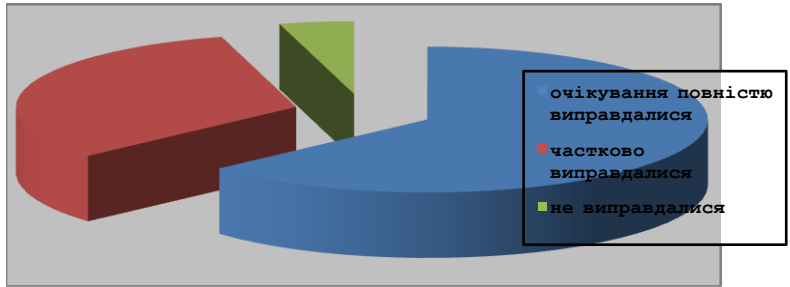


Рис.1. Оцінка учасниками ефективності програми професійного інтелектуального коучингу

Втім, в цілому результати оцінки ефективності програми інтелектуального коучингу учасниками, на нашу думку, дають підстави переконливо стверджувати про його достатньо високу ефективність.

Висновки. Реформування вищої освіти в Україні потребує застосування інноваційних засобів в процесі професійної підготовки фахівців. Професійний інтелектуальний коучинг є могутнім ресурсним засобом розвитку професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери, який сприяє розвитку професійно-значущих інтелектуально-особистісних якостей, професійного мислення, соціального та емоційного інтелекту, формує навички самоконтролю та саморегуляції в комунікативній професійній взаємодії, забезпечує здатність до оцінки проблемної ситуації та прийняття ефективних рішень щодо вирішення професійних завдань, формує професійну культуру, мобілізує на продуктивну творчу діяльність, сприяє формуванню навичок самокоучингу тощо.

Описана програма професійного інтелектуального коучингу включає в себе систему психологічних умов та технологій, що відображають як процес набуття коучингових умінь, так і змістові елементи поняття «професійний інтелект

фахівців соціальної сфери». Результати оцінки ефективності програми інтелектуального коучингу говорять про її достатньо високу ефективність за умов належної мотивації до роботи. В цілому програма професійного інтелектуального коучингу сприяє розвитку професійного інтелекту, забезпечує розуміння та осмислення студентами своїх можливостей і ресурсів в майбутній професійній діяльності в соціальній сфері.

Список використаних джерел

1. Аткинсон М. Пошаговая система коучинга / М. Аткинсон, Рае Т. Чоис; пер.с англ. Том 2. – Р.: Companion group, 2009. – 256 с.
2. Богдан Л.М. Психологічна готовність як складова професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери /Л.М.Богдан // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. – 2016. – Том XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – Випуск 14. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. – С. 5-14.
3. Дауни М. Эффективный коучинг. Уроки тренера коучей. / Пер. с англ. – М: «Добрая книга», 2015. – 288с.
4. Психологічна підготовка керівників освітніх організацій до діяльності в умовах змін: посібник / за наук. ред. О.І. Бондарчук — К.: НАПН, 2014. — 194 с.
5. Кривоконь Н.І. Соціально-психологічне забезпечення соціальної роботи [Текст]: монографія. – Харків: видавництво ФОП Олійник, 2011. – 480 с.
6. Мельниченко Л.М. Соціально-психологічна реабілітація дітей із зони АТО засобами арт-терапії / Л.М.Мельниченко// Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. – 2016. – Том XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – Випуск 14. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. – С. 91-100.

7. Мельничук О.Б. Розвиток професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери засобами коучингу / О. Б. Мельничук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Випуск 6. – С.140-144.
8. Самольянов О. Коучинг до самой сути / О. Самольянов, М. Р. Джей. – СПб.: Изд-во «Речь», 2008. – 126 с.
9. Уитворт Л., Кимси-Хаус Г., Сэндал Ф. Коактивный коучинг (Co-Active Coaching): Учебник. – М.: Издательство: Центр поддержки корпоративного управления и бизнеса, 2004. – 360с.
10. Domina Ganna. Psychological analysis of sociability of the future social sphere specialists / G.Domina // Mezinárodní vědecko-odborné konference Trendy ve vzdělávání. – Czech Republic: Olomouc, 2014 – P. 302-305.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Atkinson M. Poshagovaya sistema kouchinga / M. Atkinson, Rae T. Choisi; per.s angl. Tom 2. – R.: Companion group, 2009. – 256 s.
2. Bogdan L.M. Psihologlchna gotovnlst yak skladova profeslynoYi pldgotovki maybutnlh fahlvtslv sotslalnYi sferi /L.M.Bogdan // Aktualni problemi psihologlYi: Zblnrnk naukovih prats Institutu psihologlYi Imenl G.S.Kostyuka NAPN UkraYini. – 2016. – Tom XI: Psihologlya osobistostl. Psihologlchna dopomoga osobistostl. – Vipusk 14. – Zhitomir: Vid-vo ZhDU Im. I.Franka, 2016. – S. 5-14.
3. Dauni M. Effektivnyiy kouching. Uroki trenera kouchey. / Per. s angl. – M: «Dobraya kniga», 2015. – 288s.
4. Psihologlchna pldgotovka kerlvnlklv osvltlnlh organlzatsly do dlyalnostl v umovah zmln: poslbnik / za nauk. red. O. I. Bondarchuk — K.: NAPN, 2014. — 194 s.
5. 5 Krivokon N. I. Sotslaln-psihologlchne zabezpechenna sotslalnYi robotl [Tekst]: monograflya. – Harklv: vidavnitstvo FOP Olynyk, 2011. – 480 s.

6. Melnichenko L.M. Sotsialno-psihologichna reabillitatsiya dltey iz zoni ATO zasobami art-terapiyi / L.M.Melnichenko// Aktualni problemi psihologiyi: Zbrnik naukovih prats Institutu psihologiyi Imeni G.S.Kostyuka NAPN UkraYini. – 2016. – Tom XI: Psihologiya osobistosti. Psihologichna dopomoga osobistosti. – Vipusk 14. – Zhitomir: Vid-vo ZhDU Im. I.Franka, 2016. – S. 91-100.
7. Melnichuk O.B. Rozvitok profesynogo intelektu maybutnih fahlvtslv sotsialnoyi sferi zasobami kouchingu / O. B. Melnichuk // Naukoviy vlsnik Hersonskogo derzhavnogo unversitetu. Seriya: Psihologichni nauki. – Herson: Vidavnichiy dlm «Gelvetika», 2015. – Vipusk 6. – S.140-144.
8. Samolyanov O. Kouching do samoy suti / O. Samolyanov, M. R. Dzhey. – SPb.: Izd-vo «Rech», 2008. – 126 s.
9. Uitvort L., Kimsi-Haus G., Sendal F. Koaktivnyiy kouching (Co-Active Coaching): Uchebnik. – M.: Izdatelstvo: Tsentr podderzhki korporativnogo upravleniya i biznesa, 2004. – 360s.
10. Domina Ganna. Psychological analysis of sociability of the future social sphere specialists / G.Domina // Mezinárodní vědecko-odborné konference Trendy ve vzdělávání. – Czech Republic: Olomouc, 2014 – P. 302-305.

Melnichuk, O.B. Intellectual coaching as a means developing professional intelligence of future professionals in the social sphere. *The article analyzes the actual issues of professional intellectual coaching as a means developing professional intelligence of future specialists in the social sphere. The program of professional intellectual coaching for students in social sciences is outlined, it includes five content modules: professional thinking and intuition in the professional work of social workers; social intelligence in such professional; emotional intelligence in social work; effective relationships with clients; effective self-organization; self-learning for improvement of social work efficiency. Examples of coaching tasks are presented in the*

framework of each module implementation. Efficiency of coaching lessons was estimated by students.

Key words: *professional training of future specialists in the social sphere, professional intelligence of future social specialists, intellectual coaching, professional intellectual coaching.*

Відомості про автора

Мельничук Оксана Богданівна, доцент кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова кандидат психологічних наук, доцент

Melnichuk, Oksana Bogdanovna., Ph.D. in Psychology, Associate Professor, Department of Psychosomatic and Psychological Rehabilitation, Drahomanov National Pedagogical University

E-mail: oxanamelnichuk@ukr.net

УДК 159.923.2

Павлюк М.М.

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Павлюк М.М. Модель розвитку самостійності майбутнього фахівця.
У статті розглянуто підходи до розуміння психології розвитку самостійності майбутнього фахівця. Сутність самостійності визначається як складна інтегративна якість особистості, яка характеризується рівнем усвідомленості, автономності, ціннісним ставленням до себе та інших, свободою та незалежністю з одного боку, а також відповідальністю та рішучістю з іншого боку, гнучкістю, креативністю.

Представлено модель розвитку самостійності майбутнього фахівця в основі якої складові суб'єктного досвіду, компоненти розвитку самостійності: когнітивний, інтерактивний, особистісно-рефлексивний, операційний. Описа-